

Druga dziesięciolatka

Michał Henzler

W dniach od 21 do 30 września odbył się XI Festiwal Nauki w Warszawie, i najwspanialsze jest to, że można by poprzestać na tym stwierdzeniu, a i tak wszyscy wiedzieliby, o czym mowa. Bo Festiwal trwale wpisał się w stołeczny kalendarz. Tu nie tylko wypada, ale chce się bywać. Dlatego jak co roku dziesiątki tysięcy zabieganych warszawiaków znalazły czas, by wpaść na któryś z wykładów czy wziąć udział w pokazach lub warsztatach praktycznych. Z podobnych powodów tysiącom badaczy chciało się je organizować. Festiwal bowiem to doskonały moment, by dzielić się radością płynącą

z poznawania świata, i okazja, by walczyć o prestiż należny nauce i zawodowi naukowca.

XI Festiwal, właśnie dlatego że nie jest już „okrągłym”, jubileuszowym, nad którym z definicji należy się zachwycać, skłania do refleksji i odpowiedzi na pytanie: jak rozpoczęliśmy kolejną festiwalową dziesięciolatkę?

Przede wszystkim w doborowym towarzystwie! – imprezie nadają ton: Uniwersytet Warszawski, Politechnika Warszawska, SGGW i PAN. To one zapewniły większość atrakcji. Nie można też pominąć rosnącego zaangażowania Wojskowej Akademii Technicznej oraz uczelni niepu-

DOSTĘP DO WIEDZY I NAUKOWCÓW to naczelną zasadą Festiwalu Nauki. Na fotografii brama głównego kampusu Uniwersytetu Warszawskiego. To tu odbywały się najważniejsze festiwalowe debaty.

ŚLEDZENIE RUCHÓW SZCZURA przeniesionego do nowej klatki nie wymaga od badacza refleksu, lecz mnóstwa cierpliwości, o czym przekonali się uczestnicy zajęć w Instytucie Biologii Doświadczalnej PAN.

MALOWANIE MODELI MÓZGU pozwoliło wykazać się kreatywnością podczas lekcji anatomii.

medycznego”, ale to stanowczo za mało. Po kilkudziesięciu zakładach i klinikach obu Wydziałów Lekarskich można się było spodziewać większego zaangażowania. Tym bardziej, że w przypadku medycyny upowszechnianie nauki jest tożsame z promocją zdrowia, a ta może ocalić niejedno życie. Na szczęście sporo ciekawego mieli do powiedzenia lekarze i naukowcy z PAN-owskich instytutów Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej oraz Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej.

INŻYNIER musi być detektywem. Uczestnikom zajęć na Wydziale Inżynierii Materiałowej PW wręczono urządzenie do analizy składu chemicznego, by zbadały, z czego zrobione są leżące na stole monety.

PRZEJAŻDŻKA CZOŁGIEM „TWARDY” to tylko pretekst, by poznać najnowsze zdobycze techniki wykorzystywane na polu walki. W festiwalowej ofercie WAT nie zabrakło też zajęć z fizyki, chemii oraz informatyki.

PRAWA OPTYKI można było poznawać na przykład wewnątrz kalejdoskopu. Podobnych pomysłowych instalacji, prezentujących inne dziedziny nauki, na wystawie „Eksperymentuj” przygotowanej przez Centrum Nauki Kopernik było znacznie więcej.

O dobre imię medyków dbali również członkowie IFMSA, międzynarodowej organizacji zrzeszającej studentów medycyny. Podczas zorganizowanego specjalnie dla najmłodszych Mini-Festiwalu Nauki przyjmowali „chore” zabawki w Szpitalu Pluszowego Misia. Dzięki tym wizytom dzieci miały okazję przełamać lęk przed lekarzem, a także dowiedzieć się, jak dbać o własne zdrowie.

Tegoroczny Festiwal dał też warszawiakom sporo nadziei na to, że już wkrótce wzbogacą się o instytucję, która przez cały rok będzie upowszechniać naukę. Nad brzegiem Wisły pojawiła się makieta siedziby Centrum Nauki

Kopernik. Prace nad gmachem rozpoczną się już w najbliższych tygodniach, a zakończą za półtora roku. Tuż obok dla niecierpliwych Centrum przygotowało wystawę „Eksperymentuj” oraz mnóstwo festiwalowych pokazów. Rok temu zajmowały jeden namiot; w tym ledwie się pomieściły w siedmiu.

W tym roku na Festiwalu pojawiły się również akcenty artystyczne. Nie dość, że wśród organizatorów znalazła się Akademia Sztuk Pięknych, to jeszcze ogłoszono polską edycję paneuropejskiego konkursu plastycznego „Narysuj

BADANIE MIKROCHEMICZNE obrazu przeprowadza się na próbce wielkości okruszka chleba – z dzieła wycina ją Elżbieta Rostonic z Działu Konserwacji Muzeum Narodowego. Wykłady i pokazy „Muzeum pod mikroskopem” były jednym z punktów programu Nocy Badaczy.

badacza”. Krajowe laury zdobyli: w kategorii do lat 12 – Filip Kajetaniak z Sochaczewa, w kategorii młodzieżowej (13–18 lat) – Karolina Golińska z 43 gimnazjum w Warszawie, a w kategorii uczniów i absolwentów szkół artystycznych – Agata Dudek z warszawskiej ASP. Gratulujemy. ■

Młodzi naukowcy UE

18 września w Walencji zakończył się XIX Konkurs Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej. Przyznano 19 nagród.

Trzy nagrody pierwszego stopnia w wysokości 5000 euro otrzymały prace z Irlandii (matematyka), Niemiec (fizyka) i Węgier (chemia), trzy drugiego – z Austrii, Francji i Izraela. Na podium stanęli też młodzi badacze z Austrii, Czech i Niemiec.

Przyznano ponadto dziewięć nagród specjalnych w postaci tygodniowych staży w najlepszych europejskich instytucjach badawczych. Jedną z nich – pobyt w Krajowym Centrum Biotechnologii w Madrycie – zdobyli wspólnie Dominik Cysewski, tegoroczny absolwent LO im. ks. J. Poniatowskiego we Wrocławiu, i Paweł Gnieka, ubiegłoroczny absolwent LO im. K.K. Baczyńskiego we Wrocławiu, dziś student I roku Wydziału Chemii PW, za pracę „Dwufunkcyjne odczynniki sieciujące zawierające mostki polieterowe jako narzędzie ustalania przestrzennej struktury białek”.

Polskę reprezentowali w konkursie również: Radosław Chrapkiewicz, ubiegłoroczny absolwent V LO w Bielsku-Białej, student I roku MISMaP UW, oraz Grzegorz Mazur, uczeń LO im. W. Łukasińskiego w Dąbrowie Górniczej.

W tym najważniejszym konkursie prac naukowych młodzieży europejskiej Polacy uczestniczyli już po raz trzynasty. Dotychczas zdobyli 15 nagród głównych, w tym trzy pierwsze, sześć drugich i sześć trzecich, oraz osiem nagród specjalnych. Konkurs Prac

Młodych Naukowców Unii Europejskiej jest organizowany przez Komisję Europejską od 1989 roku. Rokrocznie uczestniczy w nim około 30 tys. młodych naukowców.

***

Termin nadsyłania prac na najbliższe eliminacje do Konkursu Prac Młodych Naukowców upływa 31 października 2007 roku. Więcej informacji na stronie Krajowego Funduszu na rzecz Dzieci: www.fundusz.org.

Rada badaczy w centrum

Minister nauki i szkolnictwa wyższego powołał 11 członków rady Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR), które wraz z Agencją Badań Poznawczych będzie kierować polską polityką naukową. Rada centrum jest ciałem doradczo-opiniotwórczym wyznaczonym przez prezydenta, środowiska naukowe i biznesowe oraz ministrów, m.in. nauki, zdrowia, budownictwa i środowiska.

Kierowane przez prof. Bogusława Smulskiego centrum ma w planach wdrażanie strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych, m.in. ulepszanie i wytwarzanie technologii, produktów lub usług. Będzie wyznaczać zadania badawcze, ogłaszać konkursy na ich wykonanie, wybierać wykonawców, nadzorować realizację oraz zajmować się wdrożeniem i komercjalizacją ich wyników. Umożliwi współpracę między środowiskiem naukowym a przemysłem i biznesem. Ma również ułatwić naukowcom udział w krajowych i międzynarodowych programach badawczych oraz reprezentować Polskę w inicjatywach Unii Europejskiej oraz promować zwiększenie zatrudnienia naukowców w przemyśle (obecnie w branży tej pracuje około 7% wszystkich badaczy, a w UE średnio 50%). Centrum zostało stworzone również po to, by zarządzać kilkudziesięcioma projektami zawartymi w Programie Operacyjnym „Innowacyjna Gospodarka”. Całkowity koszt projektów prowadzonych w latach 2007–2013 szacuje się na około 220 mln euro.

Do konkursów rozstrzyganych przez NCBiR mogą przystępować uczelnie, placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk, jednostki badawczo-rozwojowe oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność badawczo-rozwojową, których roczne przychody z tej działalności przekraczają 400 tys. euro. Agencja Badań Poznawczych powstanie w przyszłym roku.

P.S.

UWAGA, PRACA!!!

Redakcja *Świata Nauki* poszukuje

REDAKTORA

odpowiedzialnego za przygotowanie tekstów z dziedziny nauk ścisłych, techniki i informatyki.

Zgłoszenia wraz z CV i listem motywacyjnym przyjmujemy do 15 listopada pod adresem:

swiatnauki@proszynskimedia.pl

Prosimy również o załączenie zgody na przetwarzanie danych osobowych.

Odpowiemy tylko na e-maile osób, których kandydatury będziemy rozważać.

W numerze grudniowym

ŚWIAT NAUKI

- **Od chaosu do nowotworu**
- **Logistyka pomagania**
- **Początki państwa faraonów**

RAPORT SPECJALNY: ARSENAŁY JĄDROWE

